85 години

Международна научно-практическа конференция

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА КОХЕЗИЯ ПРЕЗ XXI ВЕК – ТЕНДЕНЦИИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Том II

85 години

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

„Димитър А. Ценов" - Свищов

Международна научно-практическа конференция

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА КОХЕЗИЯ ПРЕЗ XXI ВЕК – ТЕНДЕНЦИИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

8-9 ноември 2021 г.

Том II

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА КОХЕЗИЯ ПРЕЗ XXI ВЕК – ТЕНДЕНЦИИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Свищов, 8-9 ноември 2021 г.

Посветена на 85 години от създаването
на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“

Сборник с доклади

ТОМ II

Международната научно-практическа конференция е организирана в изпълнение на проект №НФ-2-2021 „Устойчиво развитие и социално-икономическа кохезия през XXI век – тенденции и предизвикателства“, финансиран със средства по Наредба на МОН за насърчаване на научно-изследователската дейност

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2021

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ
Проф. д-р Марияна Божинова
Ректор на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ - председател
Проф. д. н. Борислав Борисов
Проф. д. н. Божидар Божинов
Проф. д-р Стоян Проданов
Доц. д-р Галина Чиприянова
Доц. д-р Здравко Любенов
Доц. д-р Иван Марчевски
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Катя Личева
Доц. д-р Людмил Несторов
Доц. д-р Марина Николова
Доц. д-р Пламен Петков
Доц. д-р Силвия Костова
Доц. д-р Христо Сирашки

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Румен Ерусалимов - *председател*
Проф. д-р Пенка Шишманова
Проф. д-р Стефан Симеонов
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Светослав Илийчовски
Доц. д-р Теодора Филипова
Гл. ас. д-р Асен Божиков

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ
Проф. д-р Любчо Варамезов - *председател*
Проф. д-р Анета Денева
Проф. д-р Атанас Атанасов
Проф. д-р Йордан Василев
Проф. д-р Красимир Шишманов
Проф. д-р Маргарита Богданова
Проф. д-р Пенка Шишманова
Проф. д-р Стефан Симеонов
Доц. д-р Александър Ганчев
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Румен Ерусалимов
Доц. д-р Светослав Илийчовски
Доц. д-р Теодора Филипова

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-2069-2 (print)
ISBN 978-954-23-2070-8 (online)

D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS – SVISHTOV

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND SOCIO-ECONOMIC COHESION IN THE 21ST CENTURY: TRENDS AND CHALLENGES

Svishtov, 8th - 9th November 2021

Dedicated to the 85th anniversary since the establishment of D. A. Tsenov Academy of Economics

Conference Proceedings

VOLUME II

The international scientific and practical conference has been organized as implementation of project SF-2-2021 "Sustainable Development and Socio-Economic Cohesion in the 21st Century: Trends and Challenges", financed with funds by Ordinance of the Ministry of Education and Science for encouraging scientific research

Tsenov Academic Publishing House
Svishtov
2021

PROGRAM COMMITTEE
Prof. Mariyana Bozhinova, Ph.D.
Rector of D. A. Tsenov Academy of Economics
Prof. Borislav Borissov, D.Sc.
Prof. Bozhidar Bozhinov, D.Sc.
Prof. Stoyan Prodanov, Ph.D.
Assoc. Prof. Galina Chipriyanova, Ph.D.
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov, Ph.D.
Assoc. Prof. Ivan Marchevski, Ph.D.
Assoc. Prof. Irena Emilova, Ph.D.
Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, Ph.D.
Assoc. Prof. Katya Licheva, Ph.D.
Assoc. Prof. Lyudmil Nestorov, Ph.D.
Assoc. Prof. Marina Nikolova, Ph.D.
Assoc. Prof. Plamen Petkov, Ph.D.
Assoc. Prof Silviya Kostova, Ph.D.
Assoc. Prof Hristo Sirashki, Ph.D.

ORGANIZING COMMITTEE
Assoc. Prof. Rumen Erusalimov, Ph.D., Chairman
Prof. Penka Shishmanova, Ph.D.
Prof. Stefan Simeonov, Ph.D.
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, Ph.D.
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, Ph.D.
Assoc. Prof. Svetoslav Iliychovksi, Ph.D.
Assoc. Prof. Teodora Filipova, Ph.D.
Head Asst. Asen Bozhikov, Ph.D.

EDITORIAL COMMITTEE
Prof. Lyubcho Varamezov, Ph.D., Chairman
Prof. Aneta Deneva, Ph.D.
Prof. Atanas Atanasov, Ph.D.
Prof. Yordan Vasilev, Ph.D.
Prof. Krasimir Shishmanov, Ph.D.
Prof. Margarita Bogdanova, Ph.D.
Prof. Penka Shishmanova, Ph.D.
Prof. Stefan Simeonov, Ph.D.
Assoc. Prof. Aleksandar Ganchev, Ph.D.
Assoc. Prof. Ventsislav Vassilev, Ph.D.
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, Ph.D.
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, Ph.D.
Assoc. Prof. Rumen Erusalimov, Ph.D.
Assoc. Prof. Svetoslav Iliychovski, Ph.D.
Assoc. Prof. Teodora Filipova, Ph.D.

The published materials have been reviewed. The authors are responsible for the content and layout of their papers, the opinions expressed, the data used and the sources cited.

ISBN 978-954-23-2069-2 (print)
ISBN 978-954-23-2070-8 (online)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТОМ II

МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, ПЛАНИРАНЕ, МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА, БИЗНЕС ИНФОРМАТИКА

МЕЖДУНАРОДНАТА ПРОИЗВОДСТВЕНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ
В СЪВРЕМЕННИЯ ТЕХНОЛОГИЧЕН БИЗНЕС
Проф. д.ик.н. Таня Горчева 7

INTEGRATION PROCESSES IN INTERNATIONAL BUSINESS: DIAGNOSIS
OF PREREQUISITES, PARAMETRIZATION AND SIMULATION
D. Sc. Econ., Professor, Illya Khadzhynov, D. Sc. Econ., Professor, Maryna Savchenko
Docent, PhD in Economics, Mariia Shkurat 16

ТЕРИТОРИАЛНИ ПРОПОРЦИИ, ДИСПРОПОРЦИИ… КОХЕЗИЯ?
(ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ)
Проф. д-р Веселин Бояджиев 25

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ В КОНТЕКСТА НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19
Гл. ас. д-р Весела Петрова, Доц. д-р Боряна Трифонова,
Гл. ас. д-р Бориславa Гълъбова, **Проф. д-р Емил Димов** 34

ГРАДЪТ - ИКОНОМИЧЕСКИ КАТАЛИЗАТОР
ЗА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНА
Проф. д-р Константин Калинков 43

ПОЛИТИКИ (НЕ)ОСНОВАНИ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА
Проф. д-р Маргарита Богданова 51

КОНЦЕПТУАЛИЗИРАНЕ НА СИСТЕМНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ОБРАТИ
Проф. д-р Никола Янков 59

INSTITUTIONAL CHANGES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION
OF AGRICULTURE TO INFLUENCE UKRAINIAN AGRO – EXPORTS
Assoc. Prof. Oksana Kiforenko, PhD 66

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ
КОМПЕТЕНЦИЙ БЕЛОРУССКИХ МЕНЕДЖЕРОВ
Доктор экономических наук, профессор Наталья Маковская 74

ПРОБЛЕМЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ
ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ
Профессор, доктор экономических наук Вардан Бостанджян,
Кандидат экономических наук, д-р Армине Захарян, **Юлиана Акобян** 80

СЪВРЕМЕННИ МАРКЕТИНГОВИ АСПЕКТИ НА ПАЗАРА
НА ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Ваня Григорова ……..…….. 91

РОЛЯТА НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА КУЛТУРА
ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА
Доц. д-р Корнелия Тодорова ……..……..…….…….. 100

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА
КАТО ФАКТОР НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФЕКТИВНОСТТА
НА НОВА ПАРАДИГМА НА ИНДУСТРИАЛНОТО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Александър Александрович Сергеев …..……...…….……. 108

ОРГАНИЗАЦИОННИ ПРОЦЕСИ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Анатолий Асенов …...…….…..……. 116

ПРОФЕСИОНАЛНО ПРЕГРЯВАНЕ И МОБИНГ
В ДИГИТАЛНА РАБОТНА СРЕДА
Доц. д-р Венета Христова …….……..……. 124

БИЗНЕС МОДЕЛИ И ТЕНДЕНЦИИ НА ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ
Доц. д-р Веселин Попов, Доц. д-р Петя Емилова ……..……. 132

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНФЛУЕНСЪР МАРКЕТИНАГА В БИЗНЕСА
Доц. д-р Виржиния Иванова …….……. 139

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19 ВЪРХУ
ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ НА БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Галина Захариева …….……. 147

ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ – КЛЮЧОВ ФАКТОР
ЗА ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОМЯНАТА
Доц. д-р Георги Кондев ……..…….……. 155

ВЛИЯНИЕ НА TQM И ВЪНШНИТЕ РИСКОВЕ
ВЪРХУ ПРОЦЕСИТЕ СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕ
НА ПРОМЯНАТА В ОРГАНИЗАЦИЯТА
Доц. д-р Георги Кондев, Докторант Ирена Михайлова …….……..……. 164

ЕКОИНОВАЦИИ И РЕСУРСНА ЕФЕКТИВНОСТ
Доц. д-р Дафина Донева …..……. 172

ЕТИКА И ЕТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА –
МОДЕЛИ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР
Доц. д-р Евелина Парашкевова, Докторант Изабела Йонкова …….……. 179

МОДЕЛИРАНЕ НА ЕКСПОРТНАТА ПАЗАРНА ОРИЕНТАЦИЯ
Доц. д-р Здравко Любенов ……..……. 187

ВЛИЯНИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19
ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ НАГЛАСИ И НАВИЦИТЕ
ПРИ ПОТРЕБЯВАНЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ
Доц. д-р Иван Марчевски, Ас. д-р Криста Нейкова ……..……. 191

РЕЦЕСИЯТА ПОРОДЕНА ОТ COVID-19 И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ
ЗА ПРОМЕНИ В БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА
Доц. д-р Людмил Несторов ……..……. 199

РЕКЛАМНИТЕ АГЕНЦИИ В КОМУНИКАЦИОННИЯ ПРОЦЕС
Доц. д-р Пенка Горанова ……...…….……. 210

ЕФЕКТЪТ НА РОЗЕНТАЛ – КОНТРОЛНИ И УПРАВЛЕНСКИ АСПЕКТИ
Доц. д-р Пепа Стойкова, Доц. д-р Ирена Емилова ……...…….……. 218

ДИГИТАЛНАТА ЕКОСИСТЕМА – ТЕХНОЛОГИИ И БИЗНЕС МОДЕЛИ
Доц. д-р Петя Емилова, Доц. д-р Веселин Попов ……...……...……. 227

РАЗБИРАНЕ ЗА РОЛЯТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО
В ПОСТИГАНЕТО НА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Румяна Златева ……..……. 234

НАМАЛЯВАНЕ НА РАСТЕЖА И ДЕСТАБИЛИЗИРАЩИ
ЕФЕКТИ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19 ВЪРХУ
ГЛОБАЛНАТА ИКОНОМИКА
Доц. д-р Румяна Златева, Доц. д-р Али Балканли ……..……. 241

ТЕОРЕТИЧНИ И ЕМПИРИЧНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА КОМУНИКАЦИОННАТА
ПОЛИТИКА НА ТЪРГОВСКАТА СТРУКТУРА
Доц. д-р Христина Михалева, Х. ас. д-р Светла Атанасова ……..……. 250

МЯСТО И СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОЦЕСА ЗА УПРАВЛЕНИЕ
НА ПРОЕКТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОСТАНАЛИТЕ ПРОЦЕСИ
Доц. д-р Христо Сирашки ……..…… 259

УПРАВЛЕНИЕ НА ИНОВАЦИИТЕ В ИНДУСТРИАЛНОТО
ПРЕДПРИЯТИЕ В УСЛОВИЯТА НА КРИЗА
Гл. ас. д-р Бориславa Гълъбова ……..……..…… 266

ДИФУЗИЯТА НА ИНОВАЦИИ В БЪЛГАРИЯ
Гл. ас. д-р Даниела Илиева ……..……...…. 276

АЛГОРИТЪМ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ
В ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНСТИТУЦИЯ
Гл. ас. д-р Деница Загорчева ……....…. 284

УПРАВЛЕНИЕ НА КАРИЕРАТА –
ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ
Гл. ас. д-р Десислава Алексиева ……....…. 292

УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО В ОРГАНИЗАЦИЯТА
Гл. ас. д-р Елена Йорданова ……..…..… 298

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПЛАНИРАНЕТО
НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕСА
Гл. ас. д-р Елица Лазарова …….……..... 303

ГЛОБАЛНАТА ТЪРГОВИЯ С ВИСОКОТЕХНОЛОГИЧНИ
ПРОДУКТИ КАТО ДВИГАТЕЛ НА РАСТЕЖА
Гл. ас. д-р Ивайло Петров …….…..…. 312

ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО
ВЪРХУ ЦИФРОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ
Гл. ас. д-р Кремена Маринова-Костова …….……..… 320

СТРАТЕГИЧЕСКА КОРПОРАТИВНА ОТГОВОРНОСТ –
ОСОБЕНОСТИ И ЗНАЧЕНИЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА
Гл. ас. д-р Милен Динков …… 328

МЕДИКО-ГЕОГРАФСКАТА КОХЕЗИЯ В БЪЛГАРИЯ
Гл. ас. д-р Нели Веселинова …… 335

СЪСТОЯНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ИЗНОС В КОНТЕКСТА
НА ПАНДЕМИЯТА ОТ КОВИД-19
Гл. ас. д-р Недялко Несторов ……..…..…… 343

КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ
КАТО КОМПОНЕНТ НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ –
ВЗАИМОВРЪЗКИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
Гл. ас. д-р Станислава Стоянова …….……. 349

ИНТЕГРИРАНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ КАТО ИНСТРУМЕНТ
ЗА ПОСТИГАНЕ НА КОНВЕРГЕНЦИЯ МЕЖДУ РЕГИОНИТЕ
Ас. д-р Мариела Стоянова …….……. 357

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ ПРИ КРИЗА - СЪВРЕМЕННИ
ИЗМЕРЕНИЯ И ВЪЗМОЖНИ БИЗНЕС РЕШЕНИЯ
Ас. д-р Надежда Стефанова ……..…. 363

РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА РЕКЛАМНИЯ ПРОЦЕС В АГРОБИЗНЕСА
Ас. д-р Пламен Петров ……..……. 371

INTERNATIONAL ENTREPRENEURSHIP IN THE NEXT NORMAL:
CHALLENGES AND OPPORTUNITIES
Sen. lect. Margarita Mihaylova, PhD …….…….. 378

СИСТЕМИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ НА МАРКЕТИНГОВАТА
ДЕЙНОСТ В ДИГИТАЛНА СРЕДА
Д-р Ралица Янева …….…. 385

ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ НА МЪРЧАНДАЙЗИНГОВОТО ПРОДУКТОВО НИВО ПОСРЕДСТВОМ МАТРИЦАТА ARTHUR D. LITTLE – A. D. L.
Х. ас. д-р Светла Атанасова ……..... 393

THE IMPACT OF ELECTRONIC HUMAN RESOURCES MANAGEMENT PRACTICES ON ACHIEVING COMPETITIVE ENTREPRENEURSHIP FOR BUSINESS ORGANIZATIONS
Mohamed Mostafa Ali AlBaz, PhD, Lecturer,
Adham Said Ali Ibrahim, MSC, PhD Student ……..……..… 401

УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТНИ ЕКИПИ В МУЛТИПРОЕКТНА СРЕДА
Докторант Боян Врančев ……..…….. 409

ИНОВАЦИИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА „ЗЕЛЕНИ“ ПОЛИТИКИ В ХОТЕЛИЕРСТВОТО
Докторант Владо Божилов ……...……..……. 416

КОНФЛИКТИТЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА И УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
Докторант Мария Велкова ……..… 425

ОТРАСЛИ НА ИКОНОМИКАТА

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИЯТ ТУРИЗЪМ И БЪЛГАРСКАТА ПРОЕКЦИЯ
Проф. д-р Марияна Божинова ……..… 435

ИНДУСТРИАЛНА ПОЛИТИКА В ДЪРЖАВИ С РАЗВИВАЩИ СЕ ПАЗАРИ В КОНТЕКСТА НА ИНДУСТРИЯ 4.0
Проф. д.ик.н. Евгений Савелев, Проф. д.ик.н. Виталина Куриляк …….…….. 443

ОСОБЕНОСТИ НА ФОРМИРАНЕ НА МЕХАНИЗМА НА УПРАВЛЕНИЕ НА СОЦИАЛНО ОТГОВОРНИТЕ КОМПАНИИ ВЪВ ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКИТЕ
Проф. д-р Анета Денева, Докторант Рустам Асланзаде ……..... 451

БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ КАТО АТРАКТИВНИ НИЪРШОРИНГ ДЕСТИНАЦИИ
Проф. д-р Любчо Варамезов, Кармен Врančев ……... 457

ДИГИТАЛНАТА ИНФРАСТРУКТУРА – ИНСТРУМЕНТ НА УПРАВЛЕНСКОТО КОНСУЛТИРАНЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА СМАРТ ТУРИЗМА
Доц. д-р Николай Цонев, Докторант Данаил Алеков ……..…….. 464

ВЛИЯНИЕ НА КРИЗИСНИТЕ СЪБИТИЯ ВЪРХУ ТЪРГОВИЯТА НА ДРЕБНО
Доц. д-р Венцислав Перков ……. 472

ЗНАЧИМОСТ НА АГРАРНИЯ СЕКТОР ЗА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА
Доц. д-р Виолета Блажева …….…….. 480

НОВИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИЯ БИЗНЕС
В ДИГИТАЛНА СРЕДА
Доц. д-р Искра Пантелеева ……..….. 488

ТУРИЗЪМ В УСЛОВИЯТА НА COVID-19
Доц. д-р Любка Илиева ……..….. 497

ФОРМИРАНЕ НА СЕНЗОРНИ ИЗЖИВЯВАНИЯ В ТУРИСТИЧЕСКИТЕ
ПАКЕТИ КАТО ФАКТОР ЗА ЗАВРЪЩАНЕ НА ТУРИСТИТЕ
В ДЕСТИНАЦИЯТА
Доц. д-р Мариана Янева, Д-р Ралица Георгиева ……..… 505

БИЗНЕС ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОДУКТИТЕ ПО ЗДРАВЕН ТУРИЗЪМ
И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РАЗВИТИЕТО ИМ В ТУРИСТИЧЕСКИТЕ
РАЙОНИ В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Мариана Янева, Д-р Стилияна Басмаджиева ……. 513

СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ АГРАРЕН СЕКТОР
В УСЛОВИЯ НА ТРАНСФОРМИРАЩА СЕ
КЪМ УСТОЙЧИВОСТ ИКОНОМИКА
Доц. д-р Марина Николова ……..…… 523

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВ КООПЕРАТИВЕН
МОДЕЛ В БЪЛГАРСКОТО СЕЛСКО СТОПАНСТВО
Доц. д-р Маруся Линкова ……..….. 532

ИЗИСКВАНИЯ ОСИГУРЯВАЩИ ЗДРАВОСЛОВНИ
И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД В ЦЕХОВЕТЕ
ЗА КОНФЕКЦИОНИРАНЕ НА ОБУВНИ ИЗДЕЛИЯ
Доц. д-р Николай Карев ……..……. 539

ТЪРГОВИЯТА НА БЪЛГАРИЯ С ТРЕТИ СТРАНИ –
АНАЛИЗИ И ТЕНДЕНЦИИ
Доц. д-р Петранка Мидова ……..…… 547

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ОЦЕНКА НА ПАКЕТИ ОТ АКЦИИ
Доц. д-р Светослав Илийчовски ……..... 555

ВЪЗНИКВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ТЕКСТИЛНАТА ИНДУСТРИЯ
В БЪЛГАРИЯ
Доц. д-р Сергей Найденов, Докторант Калин Петров Киряков …….. 564

ОМНИКАНАЛНАТА ИНТЕНЗИВНОСТ НА АСОРТИМЕНТНО ПРЕДЛАГАНЕ
КАТО ДЕТЕРМИНАНТА НА ПОТРЕБИТЕЛСКАТА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ
Доц. д-р Симеонка Петрова …. ……...571

КООПЕРИРАНЕ И СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВ
РАСТЕЖ И ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Славена Стоянова ……..…… 579

РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА И ПРОГРАМИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ
ТЕРИТОРИЯТА И ТУРИЗМА В СЪВРЕМЕННИТЕ УСЛОВИЯ
Доц. д-р Тихомир Личев ……. 587

СОЦИАЛНАТА КОХЕЗИЯ – ХАРАКТЕРИСТИКИ
И ТЕОРЕТИЧНА РАМКА
Гл. ас. д-р Ваня Ганева ……..….. 595

КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА БЕЗОТГОВОРНОСТ
Гл. ас. д-р Емил Николов …… 603

ЗАЕТИТЕ ЛИЦА В ТЪРГОВСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ –
СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова …… 611

ИНТЕЛИГЕНТНИ РЕШЕНИЯ ЗА ТЪРГОВИЯ НА ДРЕБНО –
ОБЛАЧНА БАЗИРАНА ТОЧКА НА ПРОДАЖБА
Гл. ас. д-р Иван Маринов …… 619

КРЪГОВАТА ИКОНОМИКА - МОДЕЛ ЗА ПОВИШАВАНЕ
УСТОЙЧИВОСТТА НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
Гл. ас. д-р Илияна Кръстева ……... 625

ДИНАМИКА В ЗАЕТОСТТА НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА ПО БЪЛГАРСКОТО
ЧЕРНОМОРИЕ ЗА ПЕРИОДА 2019-2021г.
Гл. ас. д-р Любомира Тодорова……632

ПРИЛОЖЕНИЕ НА СКЛАДОВИТЕ СИСТЕМИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА
ТЪРГОВСКИТЕ ПРОЦЕСИ ПРИ ОМНИКАНАЛНИ ТЪРГОВЦИ
Гл. ас. д-р Марияна Кътева…….. 638

ХОТЕЛИЕРСТВОТО В БЪЛГАРИЯ В УСЛОВИЯТА НА COVID-19
Гл. ас. д-р Павлин Павлов ……..……645

ПЛАНЪТ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ – СМЯНА НА ПРИОРИТЕТИТЕ
В ТРАНСПОРТНИЯ СЕКТОР
Гл. ас. д-р Петя Коралова-Ножарова, Гл. ас. д-р Щерьо Ножаров…….……651

МРЕЖОВИ ВЕРИГИ НА ДОСТАВКА В АГРОБИЗНЕСА
Гл. ас. д-р Радка Ненова ……..…….…….659

ДИНАМИКА И РАЗВИТИЕ НА ПРОИЗВОДИТЕНОСТТА
НА ТРУДА В СЕКТОР УСЛУГИ
Гл. ас. д-р Силвия Господинова …….……...667

СЪЩНОСТНИ АСПЕКТИ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА
Гл. ас. д-р Цветелина Кабакчиева ……..……675

ФОТОВОЛТАИЧНИТЕ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТА
НА ЗЕЛЕНАТА СДЕЛКА
Гл. ас. д-р Явор Станев ……681

ТЕРИТОРИАЛНА КОНЦЕНТРАЦИЯ НА СЕКТОР НЕДВИЖИМА
СОБСТВЕНОСТ И ФАКТОРИТЕ, КОИТО МУ ВЛИЯЯТ
Гл. ас. д-р Яна Стоенчева ……..….. 686

ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ ВЪРХУ ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИТЕ
НАМЕРЕНИЯ НА МЛАДИТЕ
Ас. д-р Ивайло Костов ……..695

НАЧИНИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ДРЕБНИЯ ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ
БИЗНЕС В СФЕРАТА НА ТУРИЗМА СЛЕД COVID-19
Ст. преп. Елка Узунова ……702

ПРОИЗВОДСТВО НА ВОДОРОД ЧРЕЗ ЯДРЕНИ ЦЕНТРАЛИ –
ПЕРСПЕКТИВИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
Д-р Борислав Боев ……...……..708

ПРИЛОЖЕНИЕ НА ТРЪЖНИТЕ ПРОЦЕДУРИ В УПРАВЛЕНИЕТО
НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ – АКЦЕНТИ И ПРОБЛЕМИ
Доктор Валери Велковски ……..…….716

ПРОГРАМАТА ЗА ПРОФИЛАКТИКАИ РЕХАБИЛИТАЦИЯ
НА НОИ КАТО ЧАСТ ОТ ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА
ЗА ЗДРАВЕН ТУРИЗЪМ
Доктор Кристина Георгиева ……..725

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ
НА ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПО КОХЕЗИОННАТА
ПОЛИТИКА ПРЕЗ XXI-ВЕК
Докторант Айтен Сабри …….. 733

ЗЕЛЕНАТА ИКОНОМИКА И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО
Докторант Александър Личев ……740

ПРИКЛЮЧЕНСКИЯТ ТУРИЗЪМ КАТО НЕРАЗДЕЛНА
ЧАСТ ОТ СВЕТОВНИЯ ТУРИЗЪМ
Докторант Виктория Янакиева ……..748

НЕГАТИВНИ ПРОЯВЛЕНИЯ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО
НА МЕДИЦИНСКИЯ ТУРИЗЪМ
Докторант Десислава Александрова ……..754

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПОДХОД ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА
ЗА СЕРИАЛИЗАЦИЯ НА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ ОТ СТРАНА НА ООП
Докторант Димитър Райчев ……761

ПЛАНЪТ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ – СМЯНА НА ПРИОРИТЕТИТЕ В ТРАНСПОРТНИЯ СЕКТОР

Гл. ас. д-р Петя Коралова-Ножарова[1]
Гл. ас. д-р Щерьо Ножаров[2]

Резюме: *Настоящата публикация има за цел да установи до колко предложените мерки за развитие на транспортния сектор в Плана за възстановяване и устойчивост на Република България способстват освен за съживяване от пандемията COVID-19 и за трансформация на икономиката в дългосрочен план. В изследването се оценява приносът на отделните видове транспорт за осигуряване на свързаност и мобилност в страната, както и неговото значение за постигане на ниско-въглеродна, енергийно-ефективна и интелигентна национална икономика. Определят се възможностите на националната транспортна система за развитие и разширяване на трансевропейската транспортна мрежа и създаване на европейски терминали за мултимодални превози.*

Ключови думи: *възстановяване, устойчивост, транспорт, енергийна ефективност.*

JEL: E02, R11, R49.

THE RECOVERY AND RESILIENCE PLAN OF REPUBLIC OF BULGARIA – CHANGING THE PRIORITIES IN SECTOR TRANSPORT

Head Assist. Prof. Petya Koralova – Nozharova, PhD
Head Assist. Prof. Shteryo Nozharov, PhD

Abstract: *The purpose of the current paper is to examine at what extent the proposed measures for development of the transport sector in the Recovery and resilience plan of Republic of Bulgaria are appropriate for recovery from the COVID-19 pandemic and for transformation of the national economy in the long-run. There will also be evaluated the contribution of the separate modes of transport in the process of ensuring connectivity and mobility of the country, as well as its importance for reaching low-carbon, energy efficient and intelligent national economy. In the conclusion, they are identified the possibilities of the national transport system to contribute for the development and extension of the trans-European transport network and the establishment of European terminals for multimodal transportation services.*

Key words*: recovery, resilience, transport, energy efficiency.*

JEL: E02, R11, R49.

[1] p.koralova@iki.bas.bg, Институт за икономически изследвания при Българска академия на науките.

[2] nozharov@unwe.bg, Университет за национално и световно стопанство.

1. Въведение

През 2020 г., Европейската Комисия прие най-големия пакет от икономически, финансови и социални мерки от началото на своето съществуване, с оглед да бъде преодоляна пандемията от COVID-19. Чрез този план за възстановяване се цели създаването на ново поколение Европейски Съюз, който да бъде по-зелен, по-дигитален и по-устойчив. В този смисъл и държавите-членки следва да насочат развитието на своите икономики към повече научни изследвания и иновации, чиста околна среда и цифровизация, и по-устойчива социална и здравословна среда за населението [EC, 2021]. Това предполага европейските страни да преосмислят модела на отделните сектори на икономиката, тяхното функциониране и стимулиране като дадат преимущество на тези, които са в съответствие с гореизложените приоритети. В резултат на това, всяка от държавите ще бъде финансово подпомогната като разпише подробен национален план за възстановяване и устойчивост, в който да бъдат представени набор от мерки за възстановяване и повишаване на потенциала за растеж на нейната икономика. Така например, чрез Механизма за възстановяване и устойчивост е предвидено България да получи 6,3 млрд. евро за периода 2021-2027 г., като 438 млн. евро могат да бъдат изплатени през първата година - 2021 г. [EU, 2021].

В тази връзка, целта на настоящата разработка е да се оценят предписанията и мерките за развитие на транспортния сектор в Плана за възстановяване и устойчивост на Република България и неговия принос за трансформация на икономиката в дългосрочен план. Изборът за анализ на този сектор е провокиран от: ***първо,*** защото той има пряко отношение към осигуряването на ниско-въглеродна, енергийно-ефективна и цифрова икономика, ***второ,*** защото той е един от икономическите сектори, върху които пандемията COVID-19 има сериозно отражение и ***трето*** – той е от съществено значение за вътрешната и външна свързаност на страната и подвижността на населението независимо от целите на пътуване.

2. Литературен преглед

В научната литература не се забелязват много разработки, които обстойно да изследват, критикуват или оценяват националните планове за възстановяване и устойчивост на държавите-членки на ЕС с оглед преодоляване на пандемията COVID-19. Сред тях, преобладават публикациите, които идентифицират предимствата и недостатъците на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), както и начините за контрол на усвояването на финансовите средства по него. Малобройни и почти отсъстват такива разработки, които да оценят как набора от мерки за развитието на даден сектор ще въздейства върху трансформацията на националните икономики.

Интерес в този смисъл представлява статията на Bekker [2021], която разглежда МВУ на Европа като следваща стъпка в еволюцията на социално-икономическото развитие на Съюза. Авторката поставя акцент върху ролята

на националните правителства в Европейския Семестър, като оценява тяхната важност при провеждането на реформи, както на национално, така и на европейско ниво. Друга публикация, отнасяща се до Механизма за възстановяване и устойчивост, е тази на Corti и Ferrer (2021). Тя анализира начинът, по който Европейската Комисия ще наблюдава и контролира процесите по изпълнение на националните планове за възстановяване и устойчивост и усвояването на отпуснатите грантове. В заключение изтъкват, че съществува сериозен риск от бюрократични процедури, които ще възпрепятстват структурните реформи за трансформация на националните икономики в дългосрочен план.

Други двама автори – Watzka и Watt [2020] идентифицират макроикономическите ефекти от МВУ. Те прилагат макроиконометричен модел за множество държави (NiGEM), чрез който доказват, че първо ако финансовите средства по Механизма се използват като допълнителна публична инвестиция, обществения капитал на ЕС ще се увеличи значително за периода 2021-2027. Второ, в по-бедните държави-членки ще се постигне по-значително увеличение на БВП и трето – МВУ ще доведе до намаляване на съотношението при държания дълг между 2 и 4 процентни пункта.

Статията на La Torre [2021] до известна степен се доближава до идеята на настоящия анализ, тъй като оценява отделен сектор на икономиката при изпълнение на националния план за възстановяване и устойчивост на Италия, а именно – здравната система. Той изтъква необходимостта от структурни реформи в здравеопазването поради силната фрагментация на системата и нуждата от интеграция между отделните заинтересовани страни, като болници, местни заведения за здравни и социални услуги. Според него, чрез МВУ ще се създаде възможност за разработване на ефективен здравен модел за екологична безопасност.

В публикацията на Алексиева [2020], акцентът се поставя върху това дали пандемията COVID-19 е обезсмислила т.нар. „европейски ценности“ или по-скоро ще доведе до солидарност между държавите-членки на ЕС в процеса на възстановяване и трансформиране на техните икономики.

В резултат на проведения литературен преглед става ясно, че нито една от посочените разработки не повтаря целта на настоящата публикация.

3. Хоризонтални пропуски на Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България

Транспортният сектор можеше да бъде разгледан във втора част: „Зелена България“ от Плана. Самата тя обаче страда от редица недостатъци: Нейните компоненти и реформи са неправилно и непълно дефинирани. Това е довело и до неправилна / непълна конструкция на мерките предвидени за тяхното изпълнение.

На първо място, спрямо предходните варианти на Плана – липсва кръговата икономика. Заедно с нисковъглеродната икономика, това е втората

зелена политика, която се налага както от ЕС, така и от ООН след 2015 г. Тъй като в ЕС тя е нормативно уредена с директиви и регламенти, като е въведен принципа за „разширена отговорност на производителя“, българския бизнес ще бъде принуден да направи значителни инвестиции за нейното изпълнение. Ето защо е погрешно тази политика да отпада от Плана.

На второ място, по отношение на „Нисковъглеродна икономика“ – (стр. 90 от Плана), мерките, които са предвидени за „нисковъглеродна икономика“ не са насочени към нисковъглеродна икономика. Те са насочени към намаляване на въглеродните емисии на човек от населението на България или в краткост националните въглеродни емисии. Мерките засягат в голяма степен въглеродните емисии от бита, както и въглеродните емисии на публичния сектор (главно сграден фонд), отсъстват въглеродните емисии от транспорта например, които съставляват 14% от общия обем. В допълнение те засягат частично въглеродния интензитет на енергетиката, но това е нещо различно от въглеродния интензитет на икономиката.

На практика мерки за намаляване на въглеродния интензитет на индустрията и индустриалните процеси почти няма. Възможностите за изграждане на мощности с ВЕИ за собствено потреблението на предприятията обхваща не повече от 25% от индустриалните емисии. Но мерки за самите индустриални процеси (нисковъглеродни технологии) няма.

От друга страна самия НПВУ констатира този проблем и в същото време не предвижда почти нищо за решаването му:
„б) Основни предизвикателства: Българската икономика е една от най-ресурсоемките в ЕС, изоставайки от държавите членки на общността по отношение на прилагането на принципа на кръгова икономика и по внедряване на екоиновационни дейности. Икономиката изразходва средно 3.5 пъти повече енергийни ресурси за производство на единица БВП от средния енергиен разход в ЕС. В сектор индустрия не се наблюдава съществено подобряване на енергийна ефективност, като причините за това включват липсата на значими промени в индустриалната структура, както и на съществено подобрение по отношение на използваните технологии и производствени процеси. В резултат на това енергийната интензивност на българската промишленост остава най-висока в ЕС, при почти тройно по-високо ниво спрямо средното за ЕС. До голяма степен същото се отнася и за сектора на услугите, където обаче изоставането спрямо ЕС е по-малко (2.5 пъти).“ – стр.91 от Плана.

Подраздел 2.Б.1 Нисковъглеродна икономика – стр. 90 следва да се преработи. Част от мерките и средствата предвидени за намаляване на емисиите от бита да се пренасочат към мерки за намаляване на емисиите от индустрията, тоест на икономиката.

На трето място, относно „Реформа 1: Създаване на Национален фонд за декарбонизация“ – стр.95 от Плана, остава неясно, защо тази дейност не

се възложи да се извършва от ПУДООС или НДЕФ. След като има две готови административни структури с обучен персонал в тази област, защо трябва да се създава поредната трета публична бюрократична администрация за същото нещо.

4. Мерките в сектор „Транспорт“ и тяхното трансформационно място в Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България

В Плана, сектор „Транспорт“ присъства предимно в раздел „Свързана България“, подраздел „Транспортна свързаност“ [НПВУ, 2021]. Там е посочено, че основните реформи и инвестиции са насочени предимно към модернизация на системите за безопасност и енергийна ефективност в железопътния транспорт, постигане на устойчива градска мобилност и подобряване безопасността на движение по пътищата. Тук, обаче възниква въпросът дали посочените приоритетни области за реформиране в сектор „Транспорт“ за периода 2021-2026 г. съответстват на приоритета на МВУ за устойчив транспорт. Съгласно разбирането на Европейската Комисия за устойчивост в сферата на транспорта е посочено следното [DGMT, 2021]: *първо* – приложение на алтернативни горива във всички видове транспорт; *второ* – стимулиране развитието на жп, крайбрежен морски и вътрешно-воден транспорт; *трето* – изграждане на мултимодални терминали и осигуряване на оперативна съвместимост между отделните видове транспорт и *четвърто* – интернализация на външните разходи от транспорта. В НПВУ вътрешно-воден и морски транспорт се споменават единствено на стр. 133, където е констатирано, че трябва да бъде продължена реформата във водния сектор.

Това представлява сериозен пропуск за бъдещото развитие на националната транспортна система, тъй като вътрешно-водния транспорт допринася, както за нейната устойчивост, така и за постигане целите на Европейската Зелена сделка, за които се споменава в подраздел „Ниско-въглеродна икономика“ на компонент „Зелена България“ на НПВУ. В този случай е показателен примерът, според който конвой от четири лихтера може да превози приблизително 7000 тона товар, което се равнява на товароспособността на 175 жп вагона с нетно тегло от 40 тона всеки и 280 товарни автомобила с нетно тегло от 25 тона всеки [Via Donau, 2019]. Освен това, по последни данни на Централната комисия за корабоплаване по река Рейн, през 2020 г. България е една от малкото европейски държави, при които се наблюдава ръст от 1,3% в обема на превозените товари с речен транспорт [CCRN, 2021]. От друга страна възниква въпросът как ще се постигне увеличение с 25% в обема на извършваните превози от водния транспорт до 2030 г., каквито са препоръките на ЕК с приемането на Европейската зелена сделка [TM, 2020].

Въпреки това, е обяснимо защо преобладаващата част от предвижданите реформи за сектор „Транспорт“ са ориентирани към развитието на жп

транспорт, а именно – през територията на страната преминава транс-европейския транспортен коридор – Ориент-Източно/Средиземноморски, в който обхват попадат участъци от националната жп мрежа. От друга страна по протежението на друг коридор от TEN-T мрежа – Рейнско-Дунавски – се намират част от речните портове от българския участък на река Дунав. За модернизиране и рехабилитация на тяхната прилежаща и подходна инфраструктура, обаче не е предвидено усвояване на финансови средства по МВУ, независимо че те допринасят за подобряване, както на транспортната свързаност, така и за енергийната ефективност на страната.

В частта за реформи и инвестиции на транспортния сектор в НПВУ се предвижда преустройство на ключови гарови комплекси (стр. 146), разположени предимно по TEN-T мрежа. Посочените гари – Мездра и Червен бряг, не са единствените от ключово значение, както за развитието на националната транспортна система, така и за преодоляването на инфраструктурните различия в Северна България. Пропуснато е да се изтъкне необходимостта от изграждане на интермодален терминал в района на гаров комплекс Русе, който е заложен и като един от приоритетите за развитие на жп мрежа в програмата на инфраструктурния оператор до 2024 г. [ДП НКЖИ, 2019].

Относно дигитализацията на транспортния сектор, която е част от приоритета за устойчив транспорт на МВУ, в националния план е заложено изграждането на система SCADA в жп транспорт, като отново се набляга на участъците, които поопадат в обхвата на TEN-T мрежа. Това, което отсъства в предложението за реформа и инвестиции е необходимостта от осигуряване на оперативна съвместимост между информационните и комуникационни приложения на жп, вътрешно-воден и въздушен транспорт, както и инфраструктурна свързаност между тях. Още през 2020 г. това е отбелязано като основна пречка за бъдещото развитие на Ориент-Източно/Средиземноморския коридор, за държавите, през които той преминава (вкл. и България) в доклада, изготвен от дирекцията по Мобилност и транспорт към ЕК [2020].

Като положителна черта на НПВУ за развитие на транспортния сектор могат да се посочат предложенията за постигане на зелена мобилност, интегриран градски транспорт и устойчива транспортна свързаност. Това е важно, *първо* - за постигане на климатична неутралност на икономиката до 2050 г., *второ* – за изпълнение на целите на ООН за устойчиво развитие и по-конкретно девета и единадесета цел и *трето* – за осигуряване на равнопоставен достъп до транспортни услуги и подобряване подвижността на населението.

5. Заключение

Планът за възстановяване и устойчивост е една от възможностите за дълго отлагания стратегически дебат за трансформация на българската икономика. Въпреки това, стратегическия дебат беше изместен от желанието за усвояване на високия финансов ресурс, който той предоставя от европейски

източници. По-конкретно, по отношение на структурните реформи в сектор транспорт, те не съответстват напълно на приоритетите на Механизма за устойчивост и възстановяване за развитието на устойчив транспорт. Още повече, транспортният сектор изцяло отсъства от набора от мерки за реформиране на икономиката към зелена, ниско-въглеродна и кръгова икономика. Не са предвидени реформи и инвестиции относно разширяване на мрежата от мултимодални терминали на територията на страната, което възпрепятства устойчивото развитие, както на националната, така и на европейската транспортна система.

Използвани източници

Bekker, S. (2021). The EU's Recovery and Resilience Facility: A Next Phase in EU Socioeconomic Governance? *Politics and Governance*, vol. 9, issue 3, pp 175-185, https://doi.org/10.17645/pag.v9i3.4290

Central Commission for Navigation on the Rhine (2021), Market insight: Inland navigation in Europe, April 2021, Retrieved from https://www.ccr-zkr.org/13020800-en.html

Corti, F, Ferrer, J (2021). Steering and Monitoring the Recovery and Resilience Plans Reading between the lines, *CEPS Recovery and Resilience Reflection Papers*, pp 1-20

Directorate General for Mobility and Transport (2020). Fourth Work Plan of the European Coordinator Mathieu Grosch, Retrieved from https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/orient-east-med_en

Directorate General for Mobility and Transport (2021). Sustainable transport: What we want to achieve? Retrieved from https://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable_en

European Commission (2021). Recovery plan for Europe. Retrieved from https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_en#next-steps

European Union (2021). The EU's 2021-2027 long term budget and Next Generation EU: facts and figures, Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://doi:10.2761/808559

La Torre G. (2021) Recovery and resilience plan and health: The Italian experience, *SEEJPH 2021,* https://doi.org/10.11576/seejph-4674

Recovery and Resilience Facility (2021). Flagship areas for investments and reforms, Retrieved from https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en

Transport and Mobility (2020). Sustainable and smart mobility strategy, Retrieved from https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/transport-and-green-deal_en

Via Donau (2019). Manual on Danube navigation, fourth edition, Retrieved from https://www.viadonau.org/fileadmin/user_upload/Manual_on_Danube_Navigation.pdf

Watzka, S., Watt, A. (2020). The macroeconomic effects of the EU recovery and resilience facility: A preliminary assessment, IMK Policy brief No 98, ISSN 2365-2098

Алексиева, Н. (2020). Солидарност и/или възстановяване – изборът на ЕС?, *сп. Политически изследвания*, бр. 1-2, стр. 41-55, ISBN: 0861-4830

ДП Национална компания Железопътна инфраструктура (2019). Програма за развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура 2020-2024 г., Достъпна от https://www.mtitc.government.bg/bg/category/42/programa-za-razvitieto-i-eksploataciyata-na-zhelezoputnata-infrastruktura-2020-2024-g

Министерски Съвет на Р. България (2021). Национален план за възстановяване и устойчивост на Р. България, версия 1.3, Достъпен от https://www.nextgeneration.bg/#modal-one